

De fem generella kursvärderingsfrågorna i kvalitetsutvärdering vid KI:s programutbildningar

Användarguide & tolkningsmanual

På uppdrag av Styrelsen för utbildning

Enheten för utvärdering – 2017

Aleksandra Sjöström-Bujacz

Louise Bergman

**Karolinska
Institutet**

De fem generella kursvärderingsfrågorna i kvalitetsutvärdering vid KI:s programutbildningar

Användarguide & tolkningsmanual

INNEHÅLL

1. Introduktion	1
1.1 Hur den här manualen kan användas.....	1
2. Kursvärderingsenkäten	3
2.1 Utformning	3
2.2 Syfte.....	4
2.3 Det standardiserade tillvägagångsättet	4
2.4 Engelsk version.....	5
2.4 Support	5
3. Tolkning av resultaten	6
3.1 Att tänka på vid tolkning av resultaten	6
3.2 Svarsfrekvens	6
3.3 Målområden för studentupplevd kurskvalitet	7
3.3.1 Kursens relevans	7
3.3.2 Uppfyllelse av lärandemål	7
3.3.3 Kursens inre logik (constructive alignment)	8
3.3.4. Vetenskapligt förhållningssätt och forskningsanknytning	8
3.3.5 Studentinflytande	9
3.3.6 Sammansatt resultat	9
4. Tabell för jämförelse av resultat	11

Användarguide 2017

De fem generella frågorna i kvalitetsutvärdering vid programutbildningar – användarguide och tolkningsmanual

Utgiven av: Enheten för utvärdering, LIME, KI på Uppdrag av Styrelsen för utbildning

Författare: Aleksandra Sjöström-Bujacz och Louise Bergman

Version: 1.0, november 2017

Har du frågor, vänligen kontakta evaluation@ki.se

1. Introduktion

Att utvärdera kurskvalitet med hjälp av kursvärderingar där studenter besvarar en enkät har en lång tradition på KI. Däremot har det fram till nu saknats möjligheter att göra program- och KI-övergripande jämförelser. Styrelsen för utbildning har därför beslutat att fem generella kursvärderingsfrågor ska ställas efter samtliga kurser som ges på grundnivå och avancerad nivå. Riktlinjer för kursvärderingsprocessen är fastställda av Styrelsen för utbildning i dokumentet *Riktlinjer för kvalitetsutvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå* (hädanefter refererad till som ”Riktlinjerna”).¹

1.1 Hur den här manualen kan användas

Den här manualen syftar till att stödja KI:s utbildningsprogram genom att tillhandahålla information om hur de fem generella frågorna kan tolkas och hur resultatet från dem kan användas i det ständiga förbättringsarbetet på programmet.

Nedan följer vanliga frågor som brukar ställas till Enheten för utvärdering av programdirektorer och andra som arbetar med kursvärderingar vid KI:s utbildningsprogram. Mer ingående information finns i de dokument som hänvisas till.

1. **Hur ska de fem generella frågorna användas?** Grundläggande regler för kursvärdering finns i Riktlinjerna.¹ Information om det standardiserade tillvägagångsättet för de fem generella frågorna presenteras i avsnitt 2 i den här manualen.
2. **Kan jag använda de fem generella frågorna på engelska?** Ja. I avsnitt 2.4 av manualen diskuteras det som rör användandet av en engelsk version av de fem generella frågorna.
3. **Hur ska resultaten från de fem generella frågorna tolkas?** För att förstå vad det betyder när en kurs får höga, medel eller låga resultat inom ett visst kvalitetsområde, se avsnitt 3 i denna manual. Där finns en beskrivning av de fem generella frågorna, vilket område frågan mäter och en redogörelse för olika aspekter som tidigare kursvärderingar har visat leder till ett högt resultat. Alla redogörelser som presenteras i denna manual är baserade på evidens som samlats av Enheten för utvärdering under det fortgående valideringsarbetet.²
4. **Vem har utvecklat de fem generella frågorna?** En arbetsgrupp tillsatt av Styrelsen för utbildning.²
5. **Är de fem generella frågorna ett reliabelt mätinstrument?** Ja.²

¹ Riktlinjerna finns att ladda ned här:

http://ki.se/sites/default/files/riktlinjer_for_kvalitetsutvardering_av_utbildning_pa_grundniva_och_avancerad_niva.pdf

² Valideringsarbetet beskrivs i KI:s generella kursvärderingsfrågor – Läsårsrapport HT15-VT16

http://ki.se/sites/default/files/kursvarderingsrapport_lasaret_ht15_vt16_v2_0.pdf

- 6. Hur relaterar resultaten av de fem generella frågorna till andra kurser och program på KI?** För att ta reda på hur en kurs är värderad i jämförelse med ett medelvärde för KI, se tabellerna i avsnitt 4. För att läsa mer om tolkningen av resultaten, se avsnitt 3 av denna manual.

2. Kursvärderingsenkäten

2.1 Utformning

De fem generella frågorna är den standardiserade delen av KI:s obligatoriska kursvärderingsenkät.

1. *Jag uppfattar att jag genom denna kurs utvecklat värdefulla kunskaper/färdigheter.*
2. *Jag bedömer att jag har uppnått kursens alla lärandemål.*
3. *Jag uppfattar att det fanns en röd tråd genom kursen – från lärandemål till examination.*
4. *Jag uppfattar att kursen har stimulerat mig till ett vetenskapligt förhållningssätt (t ex analytiskt och kritiskt tänkande, eget sökande och värdering av information).*
5. *Jag uppfattar att lärarna varit tillmötesgående under kursen gång för idéer och synpunkter på kursens utformning och innehåll.*

Studenter värderar frågorna med hjälp av en svarsskala ordnad i fem kategorier: *I mycket liten grad, I liten grad, Delvis, I hög grad, I mycket hög grad.*

Kursvärderingsenkäten ska ha en standardinledning som har följande funktioner:

- Informerar om vilken kurs enkäten hänvisar till.
- Förklarar syftet med enkäten, vilket är att utveckla kursen och KI:s utbildningar.
- Informerar studenten om att hen kommer motta en analys av resultaten.
- Presenterar kursens lärandemål (eller en summering av dem).

Inledningen ser ut som följande:

Den här enkäten gäller kurs [kursens namn] som du just avslutat. Svaren på denna enkät kommer hjälpa oss att utveckla kursen samt även bidra till utvecklingen av utbildningar på hela Karolinska Institutet eftersom de första fem frågorna kommer att användas på alla kurser som ges.

Efter att kursansvarig analyserat svaren på denna enkät kommer alla kursens studenter få ta del av en sammanfattning där kursansvarig bland annat beskriver vilka eventuella förändringar som kommer göras av kursen till nästa gång, så du direkt kan se hur dina svar kan påverka utvecklingen.

En del av frågorna relaterar till kursens lärandemål som du finner nedan. Läs gärna igenom dem innan du besvarar enkäten.

Jättetack för din medverkan!

[Kursens lärandemål läggs till här.]

2.2 Syfte

Huvudsyftet med kursvärderingsenkäten och de fem generella frågorna är att mäta aspekter av studentupplevd kurskvalitet och på så sätt samla in data för att kunna förbättra kvaliteten hos kurser på grundnivå och avancerad nivå på KI.

Resultatet från de fem generella frågorna kan användas för att:

- Jämföra kursers resultat inom och mellan program och institutioner (programnivå och KI-nivå).
- Jämföra resultat över tid (kursnivå, programnivå och KI-nivå).

Detta kan göras genom att tolka resultatet på kursvärderingens fem målområden i relation till de KI-medelvärden som finns (se avsnitt 4). Resultaten kan även utgöra ett delmaterial för att ge återkoppling till lärare om studenternas uppfattningar om kursen, som kan användas som underlag för kvalitetsutveckling på kursnivå. Resultaten kan synliggöra vad som kan vara ett problemområde i kursen, inom programmet eller på KI mer generellt. Andra användningsområden utöver de som nämns ovan kräver ytterligare psykometrisk testning och validering.

Vi rekommenderar inte att resultaten används för att:

- Utvärdera lärares förmåga att undervisa eller handleda studenter.
- Mäta kursupplevelse i andra populationer än studenter vid utbildningar på grundnivå och avancerad nivå.

2.3 Det standardiserade tillvägagångsättet

För varje kurs som ges vid KI på grundnivå och avancerad nivå, ska kursvärderingsenkäten genomföras enligt Riktlinjerna och bör genomföras på ett standardiserat sätt (se 2.1). En standardiserad process är avgörande för att kunna göra jämförelser mellan kurser, program och över tid.³

Vi rekommenderar starkt att KI Survey används när en kursvärdering skickas ut till studenter.⁴ En standardmall för kursvärdering finns tillgänglig i KI Survey och kan användas av alla på KI. Den innehåller de fem generella frågorna, standardsvarsalternativ, standardinledning samt rätt format och inställningar. Varje program kan också få en egen mall som inkluderar de fem generella frågorna tillsammans med programspecifika frågor.⁵ Om kursen är en programkurs så bör den program-

³ AERA, APA, & NCME Joint Committee on Standards for Educational and Psychological Testing (2014). *Standards for educational and psychological testing*. Washington, DC: AERA.

⁴ En instruktion till hur kursvärdering genomförs i KI Survey finns här:

<http://ki.se/medarbetare/skapa-enkaten-samla-in-svar-och-hoj-svarsfrekvensen-0>

⁵ Enheten för utvärdering hjälper dig att skapa en mall för ditt program: evaluation@ki.se.

specifika mallen användas om en sådan finns. Genom att använda en mall undviks det extra arbete som krävs för att skapa en enkät från grunden och det säkerställs att kursvärderingsenkäten är rätt utformad. Att använda en mall förenklar även inlämning av resultat till Enheten för utvärdering vilket är obligatoriskt enligt Riktlinjerna.⁶

2.4 Engelsk version

Flera program och kurser på KI har engelska som undervisningsspråk. I dessa fall ska den engelska versionen av de fem generella frågorna⁷ användas, antingen utslutande eller i kombination med den svenska versionen. I KI Survey⁸ kan de två versionerna användas simultant, där respondenten kan välja mellan de två språken. De engelska fem generella frågorna tenderar att resultera i lägre resultat än de svenska när det kommer till alla frågor förutom den fjärde (vetenskapligt förhållningssätt och forskningsanknytning). Det är omöjligt att vid denna tidpunkt fastslå om skillnaden i resultat representerar en faktisk skillnad i studentupplevd kurskvalitet eller ett bias i den engelska versionen av de fem generella frågorna. Detta är viktigt att ta hänsyn till när resultaten från kursvärderingsenkäter genomförda på engelska jämförs med KI:s medelvärden och resultaten tolkas.

2.4 Support

Använd de guider som finns om att genomföra kursvärderingar i KI Survey⁸ för att undvika misstag. För frågor om kursvärdering eller standardiseringsprocessen som inte besvaras av guiderna eller Enheten för utvärderings sida på Medarbetarportalen, kontakta gärna Enheten för utvärdering. För tekniska frågor om KI Survey, kontakta IKT-pedagogerna.⁹

⁶ Mer information om att skicka in resultat: <http://ki.se/medarbetare/hur-du-exporterar-svarsdatan-som-ska-skickas-till-enheten-for-utvardering>

⁷ Engelsk version av kursvärderingen: <http://ki.se/medarbetare/kursvarderingsenkaten-fragor>

⁸ Mer information om KI Survey: <http://ki.se/medarbetare/skapa-enkaten-samla-in-svar-och-joj-svarsfrekvensen-0>

⁹ IKT-pedagogerna: <https://kib.ki.se/kontakta-kib/ikt-pedagogerna>

3. Tolkning av resultaten

Detta kapitel baseras på data insamlad under HT15 till och med VT17 och kombinerar tre datakällor:¹⁰

1. Resultat från 212 kursvärderingsenkäter besvarade av 5815 studenter. Enkäterna inkluderade de fem generella frågorna samt frågor valda av olika program från Frågebanken.¹¹
2. Bakgrundsinformation om kurserna som tillhandahålls genom det datainlämningsformulär som besvaras i samband med att kursvärderingsdata skickas till Enheten för utvärdering.
3. En lärarenkät som skickades VT16 och VT17 och besvarades av sammanlagt 212 kursansvariga för komplettering av bakgrundsinformation om kurserna. Lärarenkäten inkluderade frågor om planering och utförande av kurserna.

3.1 Att tänka på vid tolkning av resultaten

Det är viktigt att tänka på att vissa typer av kurser tenderar att lättare få högre svarsfrekvens och högre resultat inom vissa målområden än andra. När sådana skillnader finns beskrivs de under motsvarande del under rubriken: *Att ta hänsyn till vid tolkning*. Vi ger förslag på hur svarsfrekvensen kan höjas och redovisar hur kursvärderingsresultat inom varje specifikt målområde är relaterade till vad lärare inom andra kurser (som fått höga resultat) rapporterat att de gjort under sina kurser, samt vad studenterna anser vara viktigt inom varje målområde. Detta beskrivs under rubriken *Tidigare kursvärderingar visar att*.

3.2 Svarsfrekvens

Definition: Den första viktiga indikatorn på studentupplevd kvalitet är svarsfrekvensen. Svarsfrekvensen räknas ut procentuellt genom att ta antalet studenter som deltog i enkäten delat på antalet registrerade studenter på kursen.

Att ta hänsyn till vid tolkning: Under perioden var medelsvartsfrekvensen 57 %, med en spridning från 6 % till 100 %. Vissa typer av kurser tenderar att ha högre svarsfrekvens: Studenter vid kurser på avancerad nivå (svarsfrekvens 68 %) tenderade att svara oftare på kursvärderingsenkäter än de på grundnivå (svarsfrekvens 55 %). Hur tillförlitliga resultaten är beror delvis på svarsfrekvensen, där kursvärderingsenkäter med en lägre svarsfrekvens har en större risk att innehålla

¹⁰ För en mer utförlig beskrivning se

http://ki.se/sites/default/files/kursvarderingsrapport_lasaret_ht15_vt16_v2_0.pdf

¹¹ Frågebanken finns tillgänglig här: <http://ki.se/medarbetare/fragebanken>

svarsfrekvensbias, vilket innebär att studenter med en viss åsikt inte är representerade i resultaten.¹²

Tidigare kursvärderingar visar att: Svarsfrekvensen är relaterad till formatet på enkäten och dess genomförande. En högre svarsfrekvens uppnåddes genom att relevanta program- och kursspecifika frågor inkluderades i enkäten och genom att tid planerades in i undervisningen då studenterna fick möjlighet att svara på kursvärderingsenkäten.

3.3 Målområden för studentupplevd kurskvalitet

3.3.1 Kursens relevans

Fråga: *Jag uppfattar att jag genom denna kurs utvecklat värdefulla kunskaper/färdigheter.*

Definition: Frågan fokuserar på i vilken uträkning studenterna upplever att kursen har bidragit till att de utvecklat värdefulla kunskaper och/eller färdigheter. Målet för alla utbildningar på KI är att ge studenterna bästa möjliga förutsättningar att arbeta inom, leda och kontinuerligt utveckla verksamhet i samverkan med andra professioner. Studenterna ska uppfatta att de är nöjda med sin utbildning och att det är positivt för deras framtida yrkesutveckling att studera på KI.¹³

Att ta hänsyn till vid tolkning: När du jämför kursvärderingsresultat mellan kurser inom detta målområde så bör du tänka på att kurser på avancerad nivå oftast värderas högre, det vill säga, studenter upplever att kurser på avancerad nivå är mer relevanta för deras professionella utveckling och de uppfattar att de har utvecklat mer kunskap och färdigheter under denna typ av kurser. På så sätt är det lättare för dessa kurser att få ett högre medelvärde inom detta målområde.

Tidigare kursvärderingar visar att: Kurser fick högre resultat inom detta målområde när studenterna upplevde att de under kursen hade lärt sig något som var av relevans för deras framtida yrkesroll.

3.3.2 Uppfyllelse av lärandemål

Fråga: *Jag bedömer att jag har uppnått kursens alla lärandemål.*

Definition: Frågan relaterar till i vilken utsträckning studenterna, enligt deras egen uppfattning, har uppnått kursens lärandemål. Målet är att studenterna ska uppleva att de har lärt sig vad som är förväntat av dem. Lärandemålen, som stu-

¹² Phillips A. W., Reddy S. & Durning S. J. (2016) Improving response rates and evaluation nonresponse bias in surveys: AMEE Guide No. 102. *Medical Teacher*, 38:3, 217-228.

¹³ KI Strategi 2018 och Styrelsen för utbildning (2014). *Verksamhetsplan. Verksamhetsår 2015*.

denterna ska ha uppnått när de har avslutat kursen, är specificerade i Högskoleförordningen¹⁴ och i utbildnings- och kursplaner.

Att ta hänsyn till vid tolkning: När du jämför kursvärderingsresultat inom detta målområde med andra kurser så bör du tänka på att kurser på avancerad nivå oftare värderas högre än andra. Detta innebär att studenter i högre grad upplever att de har uppnått lärandemålen i denna typ av kurser jämfört med kurser på grundnivå.

3.3.3 Constructive alignment

Fråga: *Jag uppfattar att det fanns en röd tråd genom kursen – från lärandemål till examination.*

Definition: Frågan mäter i vilken utsträckning kursen upplevdes som sammanhängande. Målet är att kursens innehåll, aktiviteter och examinationer ska stödja varandra och adressera samma aspekter som är specificerade i lärandemålen.¹⁵ Kurser som är sammanhängande (s.k. *constructive alignment*) på detta sätt förväntas skapa optimala lärandeförhållanden.¹⁶

Att ta hänsyn till vid tolkning: Det är viktigt att tänka på att studenter tenderar att värdera valbara kurser högre än obligatoriska, vilket indikerar att denna typ av kurser uppfattas som mer sammanhängande än andra.

Tidigare kursvärderingar visar att: Kurser upplevdes som mer sammanhängande när studenter uppfattade kurskraven som rimliga i relation till lärandemålen och när metoder som användes under kursen ansågs vara relevanta för lärandemålen.

3.3.4. Vetenskapligt förhållningssätt och forskningsanknytning

Fråga: *Jag uppfattar att kursen har stimulerat mig till ett vetenskapligt förhållningssätt (t ex analytiskt och kritiskt tänkande, eget sökande och värdering av information).*

Definition: Frågan mäter i vilken utsträckning studenterna upplever att kursen var vetenskapligt förankrad och att den bidragit till att studenterna utvecklat ett vetenskapligt förhållningssätt. Målet är att KI:s kurser ska ha ett nära samband mellan forskning och utbildning gällande både kursinnehåll och metod. Studenterna ska utveckla förmågan att kritiskt värdera vetenskaplig kunskap och självständigt kunna formulera och lösa problem. Utöver detta ska studenterna dessutom ut-

¹⁴ För mer information: Högskoleförordningen SFS 1993:100

¹⁵ För mer information: HSV rapport 2009:25

¹⁶ Biggs, J. & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university*. Maidenhead: McGraw-Hill and Open University press.

veckla färdigheter i att möta förändringar i sina framtida arbetsmiljöer och förmåga att söka och kritisk granska den ständigt växande kunskapen inom utbildningens huvudområde.¹⁷

Att ta hänsyn till vid tolkning: När du jämför kursvärderingsresultat inom detta målområde med andra kurser så bör du tänka på att valbara kurser oftare värderas högre än obligatoriska. Detta innebär att studenter uppfattade att valbara kurser har större vetenskaplig fokus.

Tidigare kursvärderingar visar att: Studenter uppfattade att kursen var mer vetenskapligt förankrad när de upplevde att de utvecklat sin förmåga att använda vetenskapliga metoder.

3.3.5 Studentinflytande

Fråga: *Jag uppfattar att lärarna varit tillmötesgående under kursens gång för idéer och synpunkter på kursens utformning och innehåll.*

Definition: Frågan relaterar till i vilken utsträckning studenterna upplever att de har haft möjlighet att påverka kursens innehåll och kvalitet och i vilken utsträckning lärarna under kursen lyssnade aktivt på studenterna och tillvaratog deras synpunkter och erfarenheter.¹⁸

Att ta hänsyn till vid tolkning: Vid jämförelse av resultat inom detta målområde bör du tänka på att valbara kurser oftare värderas högre. Detta innebär att studenter upplever att de har kunnat påverka innehåll och upplägg i högre utsträckning under denna typ av kurser.

Tidigare kursvärderingar visar att: Studenterna upplevde högre grad av inflytande i en kurs när de ansåg att de fått ta del av genomförda förbättringar som gjorts inom kursen baserat på tidigare kursanalyser.

3.3.6 Sammansatt resultat

Definition: Sammansatt resultat betecknar medelvärdet av de fem generella frågorna för en specifik kurs. Det sammansatta resultatet ska ses som en skala som reflekterar ett generellt index för studentupplevd kurskvalitet inom de målområden som enkäten omfattar. En sådan tolkning är rättfärdigad eftersom skalan har en hög intern konsistens. Resultaten av pilotstudien visar att det finns en underliggande faktor som kan predicera en signifikant andel varians som förekommer i de fem generella frågorna. Dock är den faktiska innebörden av en faktor av denna typ svår att definiera. Därför är det bästa sättet att tolka det sammansatta resultatet

¹⁷ För mer information: Högskoleförordningen SFS 1993:100.

¹⁸ För mer information: Högskolelagen SFS 1992:1434 och Högskoleförordningen SFS 1993:100.

sannolikt genom att se det som en reflektion över hur väl kursen generellt i studenternas ögon uppfyller de kvalitetsmål som de fem frågorna relaterar till.

Att ta hänsyn till vid tolkning: Det sammansatta resultatet var relaterat till flera kursegenskaper. Studenter värderade kurser högre när de ansåg att de under kursen utvecklat kunskaper och färdigheter relevanta för deras framtida yrkesutövning. En kurs ansågs ha högre kvalitet när studenterna bedömde att kursinnehållet (föreläsningar, uppgifter, återkoppling och examinationer) var relevant i förhållande till lärandemålen. Förutom detta ansåg studenterna att en kurs var av högre kvalitet när de upplevde att det var tydligt vad de skulle lära sig, om de ansåg att en kurs var lagom utmanande för dem och om de ansåg att kraven var realistiska i förhållande till lärandemålen.

4. Tabell för jämförelse av resultat

I denna del visas statistik för de fem generella frågorna. Resultaten är baserade på data från 607 kursvärderingsenkäter besvarade av 13 571 studenter från perioden HT15-VT17. Du kan jämföra resultatet från din egen kurs genom att jämföra med KI:s percentiler för varje fråga och det sammansatta resultatet. När du gör din jämförelse behöver du ta hänsyn till att ditt resultat påverkas av vilket språk du genomfört enkäten på (se avsnitt 2.4) och vilken typ kursen är (se avsnitt 3). Medelvärde av de fem generella frågorna och det sammansatta resultatet är en av indikatorerna på studentupplevd kurskvalitet och måste bedömas tillsammans med program- och kursspecifika frågor samt andra källor till studentinflytande för att ge en helhetsbild av den studentupplevda kurskvaliteten.

Exempel: Din kurs har fått 4,2 på fråga 1, gällande kursens relevans. Du kan då se att kursen ligger i den 60:e percentilen. Därmed har din kurs fått högre resultat på frågan än 60 % av kurserna på KI och lägre än 40 %.

Tabell 1. Statistik över studentupplevd kurskvalitet.

	Percentil	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
1 Kursens relevans		3,3	3,6	3,8	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4	4,6	5,0
2 Måluppfyllelse		3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4	4,8
3 Constructive alignment		3,2	3,5	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,4	4,9
4 Vetenskaplig förankring		3,1	3,3	3,5	3,6	3,7	3,8	4,0	4,1	4,3	4,8
5 Studentinflytande		3,2	3,4	3,6	3,8	3,9	4,1	4,2	4,4	4,7	5,0
Sammansatt resultat		3,4	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,4	4,8

Fråga 1 *Jag uppfattar att jag genom denna kurs utvecklat värdefulla kunskaper /färdigheter.*

Fråga 2 *Jag bedömer att jag har uppnått kursens alla lärandemål.*

Fråga 3 *Jag uppfattar att det fanns en röd tråd genom kursen – från lärandemål till examination.*

Fråga 4 *Jag uppfattar att kursen har stimulerat mig till ett vetenskapligt förhållningssätt (t ex analytiskt och kritiskt tänkande, eget sökande och värdering av information).*

Fråga 5 *Jag uppfattar att lärarna varit tillmötesgående under kursen gång för idéer och synpunkter på kursens utformning och innehåll.*